

ЛЕЖАТЬ ТУТ "БОГДАН" ІЗ "ПРУДКОМ"...

Нещодавно в Аршичині відбулася панахида по убієнних повстанцях Миколі Томашевському, Миколі Власюку і Володимирі Мартинюку. Її відправив настоятель Свято-Дмитрівської церкви отець Тарасій та церковний хор цього храму. Отець Тарасій розповів про боротьбу повстанців за волю України. Після поминального обіду біля могили хор виконав повстанські пісні, а присутні поділилися спогадами про долю загиблих і ті страшні часи...

7 листопада 1947 року на хуторі села Аршичин – «Аршичинські гори» оточені відділом енкаведистів у криївці садиби Тараса Щуки застрілилися повстанці Микола Томашевський – «Прудко», Володимир Мартинюк – «Богдан» – командир районної бойовики ОУН і Микола Власюк. Незадовго до цієї трагедії чекісти кілька разів примушували господаря садиби Тараса Щуку спуститися у криївку і передати повстанцям пропозицію здатися, за що їм усім гарантували життя.

Селом чутки поширюються швидко. Тож Анна Власюк (Томашевська) – рідна сестра Миколи Томашевського цю полинову новину почула ледь на світ благословилося. Впевнившись, що тіла убієнних повстанців до Млинів, вона щодуху побігла до місця трагедії. Господиню садиби енкаведисти залишили у спокої й лише господаря, де розмістилася криївка, повезли із собою до райцентру. Анна забралася у криївку. На долівці були розкидані недопалені папери зі згустками

крові... Анна зібрала в хустку землю із найбільш закривавленого місця і згодом поклала її в домовину.

Олександр Клим'юк пригадує, що бачив на повстанцях порізані чоботи і пошматований одяг. Якийсь із чекістів, вказуючи пальцем на тіло одного з партизанів, сказав:

- Вот это «Богдан», который руководил всеми этими...

Розповіли очевидці й про те, як упродовж кількох тижнів тіла загиблих у різних позах і в різних місцях розміщали для впізнання, в тому числі і біля райвідділу НКВС. Згодом усіх трьох перев'язали колючим дротом і заморожених після обливання водою, очевидно, для більшого залякування людей, намагалися поставити на повен зріст.

Анна Власюк разом із жінкою з Головчиць, чоловік котрої теж перебував у лавах повстанців, доклали чимало зусиль, щоб з'ясувати, куди ж відвезли тіла трьох побратимів. І хоч Анну чекісти не чіпали – чоловік загинув на фронті, – вона ризикувала, адже найменша помилка могла закінчитись арештом.

Нарешті жінки з'ясували, що тіла повстанців покояться у районі Хворощі і після кількадечних пошуків знайшли їх у вирві від вибуху бомби. Трупні так і залишилися обмотані колючим дротом.

Анна разом із Яковом – старшим братом загиблого Миколи Власюка, котрий возив молоко і мав коні та воза, поїхали у Хворощу, щоб забрати і поховати партизанів на сільському кладовищі.

Від страху і хвилювань Анна з Яковом навіть не звільнили тіла від колючого дроту, які раз по раз скочувалися назад у яму. Втім, зібравшись із силами, поклали побратимів на воза.

По дорозі в Аршичин їх чекали нові несподіванки. Під'їжджаючи до дороги Млинів-Демидівка, звернули увагу, як з боку нинішнього ветеринарного технікуму до

них прямує контрольна бригада, що перевіряла готовність до посівної. На щастя, розминулися з ними і в об'їзд парку Ходкевича поїхали у напрямку Аршичина.

Біля дороги Млинів-Хорупань побачили, як назустріч їм наближаються два вершники: начальник райвідділу НКВС Лупін та ще один офіцер-чекіст. І хоч тіла повстанців на возі були прикриті, та ноги високого на зріст Миколи Томашевського виглядали. Коли вершники майже порівнялися з возом, їх коні, ймовірно, відчувши трупний сморід, стали на дибки, а згодом понеслися в поле.

Поховали повстанців уночі в одній скрині-домовині на сільському кладовищі. Священик відправив заупокійний молебень. У селі майже ніхто не знав, де вони поховані...

Через 45 років – весною 1992 року Анні Власюк приснився брат Микола. У сні він дорікнув сестрі, що та нічого не розповіла рідному братові «Богдана», хоча Анна й не знала, що той живий. А за кілька днів жінка в автобусі зустріла Василя Логвинюка, котрий їй повідомив, що брат «Богдана», тобто я, живий і вказав мою адресу.

До осені того року у Дубні виготовили пам'ятник, згодом встановили його на могилі українських патріотів, а 16 травня 1993 року освятили. Тоді біля могили зібралося багато людей із навколишніх сіл, був салют воїнів Дубицького гарнізону на честь героїв. Особливу подяку складаю Олександрю Клим'юку, котрий допомагав встановлювати пам'ятник, десятиліттями доглядав за могилою та іншими похованнями повстанців на місцевому кладовищі.

Щиро вдячний настоятелю Аршичинської Свято-Дмитрівської церкви о.Тарасію, церковному хору і його керівнику Олексію Власюку, Оксані Іващук – за приготування поминального обіду, Тарасу Чигринюку – за допомогу у забезпеченні автотранспортом, а також Галині Мазуркевич, Олегу Вальчуну, сестричкам Свято-Дмитрівської церкви. Низький уклін усім, хто своєю присутністю вшанував пам'ять мого рідного брата і його побратимів, котрі віддали життя за волю України.

Микола МАРТИНЮК,
голова Млинівського
районного Братства ветеранів
ОУН-УПА.